Įrodymų rinkimas

Lietuva

1 Įrodinėjimo pareiga

Šalys turi įrodyti aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus bei atsikirtimus, išskyrus atvejus, kai yra remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti (žr. 1.2)

1.1 Kokios yra įrodinėjimo pareigos paskirstymo taisyklės?

Pagal Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksą įrodinėjimo pareiga tenka bylos šalims. Šalys turi įrodyti aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus bei atsikirtimus, išskyrus atvejus, kai yra remiamasi aplinkybėmis, kurių šio Kodekso nustatyta tvarka nereikia įrodinėti.

Civilinės bylos visuose teismuose nagrinėjamos laikantis rungimosi principo. Kiekviena šalis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiamasi kaip savo reikalavimų ar atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai yra remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti.

1.2 Ar yra normų, atleidžiančių nuo pareigos įrodyti tam tikrus faktus? Kokiais atvejais? Ar galima tam tikrą teisinę prielaidą paneigti pateikiant įrodymus?

Civilinis proceso kodeksas 182 straipsnyje nustato aplinkybes, kurių nereikia įrodinėti:

teismo pripažintų visiems žinomomis;

nustatytų įsiteisėjusiu teismo sprendimu kitoje civilinėje ar administracinėje byloje, kurioje dalyvavo tie patys asmenys, išskyrus atvejus, kai teismo sprendimas sukelia teisines pasekmes ir nedalyvaujantiems byloje asmenims (prejudiciniai faktai);

asmens nusikalstamų veiksmų pasekmių, nustatytų įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu baudžiamojoje byloje (prejudiciniai faktai);

preziumuojamų pagal įstatymą ir nepaneigtų bendra tvarka;

kurios grindžiamos šalių pripažintais faktais.

Šalis turi teisę pripažinti faktus, kuriais kita proceso šalis grindžia savo reikalavimą ar atsikirtimą. Teismas gali laikyti pripažintą faktą nustatytu, jeigu įsitikina, kad pripažinimas atitinka bylos aplinkybes ir nėra šalies pareikštas dėl apgaulės, smurto, grasinimo, suklydimo ar siekiant nuslėpti tiesą.

Taip pat reikėtų pažymėti, kad tos aplinkybės gali būti ginčijamos pateikiant įrodymus bendra tvarka.

1.3 Kiek teismas turi būti įsitikinęs tam tikro fakto egzistavimu, kad galėtų juo pagrįsti savo sprendimą?

Kai pateikti įrodymai leidžia teismui daryti išvadą, kad yra labiau tikėtina, jog tam tikras faktas egzistavo, o ne priešingai, teismas pripažįsta tuos faktus nustatytais.

2 Įrodymų rinkimas

Įrodymai civilinėje byloje yra bet kokie faktiniai duomenys, kuriais remdamasis teismas įstatymų nustatyta tvarka konstatuoja, kad yra aplinkybių, pagrindžiančių šalių reikalavimus ir atsikirtimus, ir kitokių aplinkybių, turinčių reikšmės bylai teisingai išspręsti, arba kad jų nėra. Faktiniai duomenys nustatomi šiomis priemonėmis: šalių ir trečiųjų asmenų (tiesiogiai ar per atstovus) paaiškinimais, liudytojų parodymais, rašytiniais įrodymais, daiktiniais įrodymais, apžiūrų protokolais, ekspertų išvadomis, nuotraukomis, vaizdo ir garso įrašais, padarytais nepažeidžiant įstatymų, ir kitomis įrodinėjimo priemonėmis.

Teismas taip pat gali prašyti ES valstybės narės surinkti įrodymus arba tiesiogiai juos rinkti, taikydamas 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1206/2001 dėl valstybių narių teismų tarpusavio bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse arba komercinėse bylose siekiama patobulinti, supaprastinti ir paspartinti teismų bendradarbiavimą renkant įrodymus.

2.1 Ar įrodymai visuomet renkami šalies prašymu, ar tam tikrais atvejais teisėjas įrodymus gali rinkti ir savo iniciatyva?

Pagal Civilinio proceso kodekso 179 straipsnį įrodymus pateikia šalys ir kiti dalyvaujantys byloje asmenys. Jeigu pateiktų įrodymų neužtenka, teismas gali pasiūlyti šalims ir kitiems byloje dalyvaujantiems asmenims pateikti papildomus įrodymus ir nustato terminą jiems pateikti. Teismas taip pat turi teisę rinkti įrodymus savo iniciatyva (ex officio) tik įstatymų nustatytais atvejais.

Civilinio proceso kodeksas suteikia teismui teisę rinkti įrodymus savo iniciatyva nagrinėjant šeimos ar darbo bylas, jeigu, jo nuomone, tai yra būtina siekiant teisingai išspręsti bylą (376 ir 414 straipsniai).

Civilinio proceso kodekso 476 straipsnis taip pat nustato, kad teismas, rengdamasis nagrinėti bylas dėl nepilnamečio pripažinimo veiksniu (emancipuotu):

paveda nepilnamečio gyvenamosios vietos valstybinei vaiko teisių apsaugos institucijai pateikti išvadą dėl nepilnamečio pasirengimo savarankiškai įgyvendinti visas civilines teises ar vykdyti pareigas;

išreikalauja duomenis, ar nepilnametis nėra teistas ar įvykdęs administracinių ir kitų teisės pažeidimų;

prireikus nustatyti nepilnamečio fizinio, dorovinio, dvasinio, psichinio išsivystymo lygį, skiria teismo psichologijos ir (ar) psichiatrijos ekspertizę bei išreikalauja šiai ekspertizei atlikti nepilnamečio medicininius dokumentus ar kitą reikiamą medžiagą;

atlieka kitus būtinus pasirengimo nagrinėti bylą veiksmus.

Civilinio proceso kodekso 582 straipsnyje taip pat numatyta, kad kai sprendžiamas klausimas dėl leidimo perleisti nuosavybės teisę į šeimos turtą, šeimos turtą įkeisti ar kitaip suvaržyti teises į jį, teismas, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, turi teisę reikalauti, kad pareiškėjas pateiktų įrodymus, patvirtinančius šeimos turtinę padėtį (pajamas, santaupas, kitą turtą, prievoles), duomenis apie perleidžiamą šeimos turtą, duomenis iš vaiko teisių apsaugos tarnybos apie vaiko tėvus, taip pat būsimo sandorio preliminarias sąlygas ir jo įvykdymo galimybes bei vaiko teisių apsaugos galimybes sandorio nejvykdymo atveju ir kitus įrodymus.

2.2 Jeigu šalies prašymas rinkti įrodymus patenkinamas, kokie veiksmai atliekami toliau?

Siekdamas surinkti įrodymus, (pagal Civilinio proceso kodekso 199 ir 206 straipsnius), teismas gali reikalauti iš fizinių ar juridinių asmenų pateikti rašytinius ar daiktinius įrodymus, siunčiamus teismo nustatytu terminu tiesiogiai teismui. Fiziniai asmenys ar juridiniai asmenys, neturėdami galimybės pateikti reikalaujamą rašytinį ar daiktinį įrodymą arba negalėdami jo pateikti per teismo nustatytą terminą, privalo pranešti apie tai ir kartu nurodyti to priežastis.

Teismas gali duoti prašančiam išreikalauti rašytinį ar daiktinį įrodymą asmeniui liudijimą apie teisę gauti tą įrodymą, kad jis būtų pateiktas teismui.

Rengdamasis teismo posėdžiui, teisėjas taip pat atlieka kitus būtinus pasirengimo nagrinėti bylą teisme procesinius veiksmus (išreikalauja įrodymus, kurių negali gauti dalyvaujantys byloje asmenys, renka įrodymus savo iniciatyva, kai tokia teisė teismui suteikiama Civilinio proceso kodekse, ir kt.).

2.3 Kokiais atvejais teismas gali atmesti šalies prašymą gauti įrodymus?

Teismas turi teisę atsisakyti priimti įrodymus:
kai jie yra nepriimtini;
kai įrodymai nepatvirtina arba nepaneigia turinčių reikšmės bylai aplinkybių (Civilinio proceso kodekso 180 straipsnis);
jei įrodymai galėjo būti pateikti anksčiau, o jų vėlesnis pateikimas užvilkins bylos nagrinėjimą (Civilinio proceso kodekso 181 straipsnio 2 dalis).
Prie ieškinio, kad teismas jį priimtų, turėtų būti pridėti dokumentai ir kiti įrodymai, kuriais ieškovas grindžia savo reikalavimus, taip pat duomenys, kad žyminis mokestis sumokėtas, bei prašymai dėl įrodymų, kurių ieškovas pateikti negali, išreikalavimo, nurodant priežastis, kodėl negalima pateikti šių įrodymų (Civilinio proceso kodekso 135 straipsnis).
Taip pat reikėtų paminėti, kad apeliacinės instancijos teismas atsisako priimti naujus įrodymus, kurie galėjo būti pateikti pirmosios instancijos teisme, išskyrus atvejus, kai pirmosios instancijos teismas nepagrįstai juos atsisakė priimti ar kai šių įrodymų pateikimo būtinybė iškilo vėliau (Civilinio proceso kodekso 314 straipsnis).

2.4 Kokios būna įrodinėjimo priemonės?

Pagal Civilinio proceso kodeksą įrodymai civilinėje byloje – bet kokie faktiniai duomenys, kuriais remdamasis teismas įstatymų nustatyta tvarka konstatuoja, kad yra aplinkybių, pagrindžiančių šalių reikalavimus bei atsikirtimus, ir kitokių aplinkybių, turinčių reikšmės bylai teisingai išspręsti, arba kad jų nėra. Tie duomenys nustatomi šiomis priemonėmis: šalių ir trečiųjų asmenų (tiesiogiai ar per atstovus) paaiškinimais, liudytojų parodymais, rašytiniais įrodymais, daiktiniais įrodymais, apžiūrų protokolais ir ekspertų išvadomis.
Įrodinėjimo priemonėmis taip pat gali būti nuotraukos, vaizdo bei garso įrašai, padaryti nepažeidžiant įstatymo.

2.5 Kaip gaunami liudytojų parodymai? Ar ekspertų įrodymai gaunami kita tvarka? Kokia tvarka teikiami rašytiniai įrodymai ir eksperto išvados (nuomonės)?

Parodymus duodančių liudytojų ir ekspertų apklausą reglamentuojančios taisyklės yra išdėstytos Civilinio proceso kodekso 192–217 straipsniuose:
Liudytojo apklausos tvarka
Kiekvienas liudytojas šaukiamas į teismo posėdžio salę ir apklausiamas atskirai. Neapklausti liudytojai negali būti teismo posėdžio salėje bylos nagrinėjimo metu. Apklaustas liudytojas lieka salėje iki bylos nagrinėjimo pabaigos. Apklaustų liudytojų prašymu teismas, išklausęs dalyvaujančių byloje asmenų nuomonę, gali leisti jiems išeiti iš teismo posėdžio salės.
Liudytojas gali būti teismo apklausiamas savo buvimo vietoje, jeigu jis, teismo šaukiamas, dėl ligos, senatvės, neįgalumo ar kitų teismo pripažintų svarbiomis priežasčių negali atvykti, o dalyvaujantis byloje asmuo, kurio iniciatyva šis liudytojas yra kviečiamas, negali užtikrinti jo atvykimo.
Teismas nustato liudytojo asmens tapatybę, išaiškina liudytojo teises ir pareigas bei atsakomybę už priesaikos sulaužymą ir kitų liudytojo pareigų nevykdymą ar netinkamą vykdymą.
Prieš duodamas parodymus, liudytojas žodžiu prisiekia padėjęs ranką ant Lietuvos Respublikos Konstitucijos šiais žodžiais: „Aš, (vardas, pavardė), garbingai ir sąžiningai pasižadu sakyti byloje tiesą, nieko nenuslėpdamas, nepridėdamas ir nepakeisdamas“. Prisiekęs liudytojas pasirašo priesaikos tekstą. Liudytojo pasirašytas priesaikos tekstas pridedamas prie bylos.
Išsiaiškinęs liudytojo santykius su šalimis, trečiaisiais asmenimis bei kitas aplinkybes, turinčias reikšmės liudytojo parodymams įvertinti (liudytojo išsilavinimą, veiklos sritį ar kt.), teismas pasiūlo liudytojui teisingai pasakyti teismui viską, ką jis žino byloje, ir vengti pateikti informaciją, kurios šaltinio jis negali nurodyti.
Išklausius liudytojo parodymų, jam gali būti užduodama klausimų. Pirmasis liudytoją apklausia asmuo, kurio prašymu liudytojas buvo šaukiamas, ir jo atstovas, o vėliau – kiti dalyvaujantys byloje asmenys. Liudytojui, šauktam teismo iniciatyva, pirmasis pateikia klausimus ieškovas. Teisėjas šalina menamus ir tokius klausimus, kurie neturi ryšio su byla. Teisėjas turi teisę klausti bet kuriuo liudytojo apklausos momentu.
Prireikus teismas gali dalyvaujančio byloje asmens pareiškimu ar savo iniciatyva pakartotinai apklausti liudytoją tame pačiame posėdyje, apklaustą liudytoją iškviesti į to paties teismo kitą posėdį, taip pat suvesti liudytojus į akistatą.
Išimtiniais atvejais, kai negalima arba sudėtinga apklausti liudytoją teismo posėdyje, bylą nagrinėjantis teismas turi teisę vertinti liudytojo raštu pateiktus parodymus, jeigu, teismo nuomone, atsižvelgiant į liudytojo asmenybę ir liudytinų aplinkybių esmę, tai nepakenks esminių bylos aplinkybių atskleidimui. Šalių iniciatyva liudytojas gali būti kviečiamas į papildomą apklausą teisme, kai tai būtina siekiant detaliau nustatyti bylos aplinkybes. Prieš duodamas parodymus, liudytojas pasirašo šio straipsnio 4 dalyje nustatytą priesaikos tekstą ir yra pasirašytinai įspėjamas dėl baudžiamosios atsakomybės už melagingų parodymų davimą. Rašytiniai liudytojo parodymai duodami notaro akivaizdoje ir notaras juos patvirtina.
Eksperto apklausa
Eksperto išvada balsu perskaitoma teismo posėdyje. Prieš perskaitant eksperto išvadą, ekspertizę atlikęs teismo posėdyje dalyvaujantis ekspertas (ekspertai) prisiekia padėjęs (padėję) ranką ant Lietuvos Respublikos Konstitucijos šiais žodžiais: „Aš, (vardas, pavardė), garbingai prisiekiu, kad sąžiningai vykdysiu savo pareigą remiantis visomis turimomis žiniomis pateikti objektyvią ir pagrįstą išvadą byloje“. Jeigu ekspertizė atliekama ne teismo posėdžio metu, eksperto pasirašytas priesaikos tekstas yra ekspertizės akto sudedamoji dalis. Į Lietuvos Respublikos teismo ekspertų sąrašą įrašyti ekspertai, prisiekę įrašant juos į Lietuvos Respublikos teismo ekspertų sąrašą, neturi prisiekti teisme ir laikomi įspėtais dėl atsakomybės už melagingos išvados ir paaiškinimų davimą.
Teismas turi teisę pasiūlyti ekspertui, kad jis savo išvadą išaiškintų žodžiu. Žodinis išaiškinimas įrašomas į teismo posėdžio protokolą.
Eksperto išvadai išaiškinti ir papildyti ekspertui gali būti pateikiami klausimai. Pirmasis pateikia klausimus tas asmuo, kurio prašymu ekspertizė paskirta, po to – kiti dalyvaujantys byloje asmenys. Teismo iniciatyva paskirtam ekspertui pirmasis duoda klausimus ieškovas.
Teisėjai turi teisę duoti ekspertui klausimus bet kuriuo jo apklausos momentu.
Eksperto išvada pateikiama tik teismo pavedimu (ir išdėstoma raštu ekspertizės akto forma). Ekspertizės akte turi būti smulkiai aprašomi atlikti tyrimai, jų pagrindu padarytos išvados ir pagrįsti atsakymai į teismo iškeltus klausimus.
Reikėtų pažymėti, kad jei eksperto išvados teismas prašo be ekspertizės akto, specialisto išvada yra laikoma rašytiniu įrodymu, kurį pateikia ekspertas (kaip ir kiti byloje dalyvaujantys asmenys) arba kuris Civilinio proceso kodekse nustatyta tvarka yra išreikalaujamas teismo.
Rašytinių įrodymų pateikimo taisyklės yra nustatytos Civilinio proceso kodekso 198 straipsnyje:
Rašytiniai įrodymai gali būti pateikiami dalyvaujančių byloje asmenų arba šio Kodekso nustatyta tvarka išreikalaujami teismo.
Rašytiniai įrodymai pateikiami Civilinio proceso kodekse nustatytos formos, t.y. dalyvaujantis byloje asmuo, kuris procesinio dokumento turinį pagrindžia rašytiniais įrodymais, prideda jų originalus arba kopijas (skaitmenines kopijas), patvirtintas teismo, notaro (ar kito atlikti notarinius veiksmus įgalioto asmens), byloje dalyvaujančio advokato ar dokumentą išdavusio (gavusio) asmens. Teismas savo iniciatyva ar dalyvaujančio byloje asmens prašymu gali pareikalauti pateikti dokumentų originalus. Dalyvaujančio byloje asmens prašymas pateikti dokumentų originalus turi būti pateikiamas ieškinyje, priešieškinyje, atsiliepime į pareikštą ieškinį arba kituose dalyvaujančių byloje asmenų procesiniuose dokumentuose. Vėliau tokį prašymą dalyvaujantys byloje asmenys gali pateikti, jeigu priežastis, dėl kurių prašymas nebuvo pateiktas anksčiau, teismas pripažįsta svarbiomis arba jeigu tokio prašymo patenkinimas neužvilkins bylos išnagrinėjimo. Tais atvejais, kai su procesinio dokumento turiniu susijusi tik dalis dokumento, teismui gali būti pateikiamos atitinkamos dokumentų dalys (išrašai, ištraukos).
Visi procesiniai dokumentai ir jų priedai teismui pateikiami valstybine kalba, išskyrus kai kurias teisės aktuose numatytas išimtis. Kai dalyvaujantys byloje asmenys, kuriems turi būti įteikti procesiniai dokumentai, nemoka valstybinės kalbos, teismui turi būti pateikti šių dokumentų vertimai į jiems suprantamą

kalbą. Jeigu pateikiami dokumentai šio Kodekso numatytais atvejais turi būti išversti į užsienio kalbą, dalyvaujantys byloje asmenys turi pateikti teismui įstatymų nustatyta tvarka patvirtintus jų vertimus.
Byloje esantys dokumentų originalai juos pateikusių asmenų prašymu gali būti grąžinami. Tuo atveju byloje turi būti paliekamos šio Kodekso nustatyta tvarka patvirtintos grąžinamų dokumentų kopijos

2.6 Ar tam tikros įrodinėjimo priemonės yra svaresnės už kitas?

Pagal Civilinio proceso kodekso 197 straipsnį dokumentai, išduoti valstybės ir savivaldybių institucijų, patvirtinti kitų valstybės įgaliotų asmenų neviršijant jiems nustatytos kompetencijos bei laikantis atitinkamiems dokumentams keliamų formos reikalavimų, laikomi oficialiaisiais rašytiniais įrodymais ir turi didesnę įrodomąją galią. Aplinkybės, nurodytos oficialiuose rašytiniuose įrodymuose, laikomos visiškai įrodytomis, iki jos bus paneigtos kitais byloje esančiais, išskyrus liudytojų parodymus, įrodymais. Draudimas panaudoti liudytojų parodymus netaikomas, jeigu tai prieštarautų sąžiningumo, teisingumo ir protingumo principams. Oficialiųjų rašytinių įrodymų įrodomoji galia įstatymais gali būti suteikta ir kitiems dokumentams.

2.7 Ar tam tikri faktai turi būti įrodyti tik tam tikromis įrodinėjimo priemonėmis?

Bylos aplinkybės, kurios pagal įstatymus turi būti patvirtintos tam tikromis įrodinėjimo priemonėmis, negali būti patvirtinamos jokiomis kitomis įrodinėjimo priemonėmis (Civilinio proceso kodekso 177 straipsnio 4 dalis).

2.8 Ar įstatyme nustatyta liudytojų pareiga duoti parodymus?

Liudytoju šaukiamas asmuo privalo atvykti į teismą ir duoti teisingus parodymus. Už liudytojo pareigų nevykdymą šaukiamas liudytoju asmuo atsako įstatymų nustatyta tvarka (191 straipsnis), t.y. jam gali būti paskirta bauda.

2.9 Kokiais atvejais jie gali atsisakyti duoti parodymus?

Atsisakyti duoti parodymus leidžiama, jeigu liudytojo parodymai reikštų parodymus prieš save, savo šeimos narius arba artimuosius giminaičius.

2.10 Ar atsisakęs liudyti asmuo gali būti nubaustas arba priverstas duoti parodymus?

Kai neatvyksta į teismo posėdį liudytojai, ekspertai ar vertėjai, teismas išklauso dalyvaujančių byloje asmenų nuomonę dėl galimumo nagrinėti bylą be neatvykusių liudytojų, ekspertų ar vertėjų ir priima nutartį toliau nagrinėti bylą arba bylos nagrinėjimą atidėti. Jeigu šaukiamas liudytojas, ekspertas ar vertėjas be svarbios priežasties neatvyko į teismą, jiems gali būti skiriama iki vieno tūkstančio litų bauda, o liudytojas, be to, teismo nutartimi gali būti atvesdinamas (Civilinio proceso kodekso 248 straipsnis).

2.11 Ar yra asmenų, iš kurių negali būti gaunami įrodymai?

Kaip liudytojai negali būti apklausiami:
atstovai civilinėje ir administracinėje byloje ar gynėjai baudžiamojoje byloje – apie aplinkybes, kurias jie sužinojo, būdami atstovu ar gynėju;
asmenys, kurie dėl fizinių ar psichinių trūkumų nesugeba teisingai suvokti turinčių reikšmės bylai aplinkybių arba duoti apie jas teisingų parodymų;
dvasininkai – apie aplinkybes, kurias jie sužinojo tikinčiojo išpažinties metu;
medikai – apie aplinkybes, sudarančias jų profesinę paslaptį;
taikinimo tarpininkai – apie aplinkybes, kurias jie sužinojo taikinamojo tarpininkavimo procedūros metu.
Įstatymais gali būti nustatyti ir kiti asmenys.

2.12 Kokį vaidmenį atlieka teisėjas ir šalys apklausiant liudytoją? Kokiomis sąlygomis liudytoją galima apklausti per vaizdo konferenciją ar naudojant kitas technologijas?

Pagal Išsiaiškinęs liudytojo santykius su šalimis, trečiaisiais asmenimis bei kitas aplinkybes, turinčias reikšmės liudytojo parodymams įvertinti (liudytojo išsilavinimą, veiklos sritį ar kt.), teismas pasiūlo liudytojui teisingai pasakyti teismui viską, ką jis žino byloje, ir vengti pateikti informaciją, kurios šaltinio jis negali nurodyti. Išklausius liudytojo parodymų, jam gali būti užduodama klausimų. Pirmasis liudytoją apklausia asmuo, kurio prašymu liudytojas buvo šaukiamas, ir jo atstovas, o vėliau – kiti dalyvaujantys byloje asmenys. Liudytojui, šauktam teismo iniciatyva, pirmasis pateikia klausimus ieškovas. Teisėjas šalina menamus ir tokius klausimus, kurie neturi ryšio su byla. Teisėjas turi teisę klausti bet kuriuo liudytojo apklausos momentu. Prireikus teismas gali dalyvaujančio byloje asmens pareiškimu ar savo iniciatyva pakartotinai apklausti liudytoją tame pačiame posėdyje, apklaustą liudytoją iškviesti į to paties teismo kitą posėdį, taip pat suvesti liudytojus į akistatą.
Išimtiniais atvejais, kai negalima arba sudėtinga apklausti liudytoją teismo posėdyje, bylą nagrinėjantis teismas turi teisę vertinti liudytojo raštu pateiktus parodymus, jeigu, teismo nuomone, atsižvelgiant į liudytojo asmenybę ir liudytinų aplinkybių esmę, tai nepakenks esminių bylos aplinkybių atskleidimui. Šalių iniciatyva liudytojas gali būti kviečiamas į papildomą apklausą teisme, kai tai būtina siekiant detaliau nustatyti bylos aplinkybes. Prieš duodamas parodymus, liudytojas pasirašo nustatytą priesaikos tekstą ir yra pasirašytinai įspėjamas dėl baudžiamosios atsakomybės už melagingų parodymų davimą. Rašytiniai liudytojo parodymai duodami notaro akivaizdoje ir notaras juos patvirtina
Proceso dalyvių dalyvavimas teismo posėdžiuose ir liudytojo apklausa jo buvimo vietoje gali būti užtikrinami naudojant informacines ir elektroninių ryšių technologijas (per vaizdo konferencijas, telekonferencijas ir kitaip). Teisingumo ministro nustatyta tvarka naudojant šias technologijas, turi būti užtikrintas patikimas proceso dalyvių tapatybės nustatymas ir duomenų (įrodymų) objektyvus fiksavimas ir pateikimas.
Be to, Civilinio proceso kodekso 803 straipsnis numato galimybę Lietuvos Respublikos teismams teisę prašyti užsienio valstybės teismo leisti naudoti ryšių technologijas (videokonferenciją, telekonferenciją ir kitas) renkant įrodymus.

3 Įrodymų vertinimas

Teismas įvertina byloje esančius įrodymus pagal vidinį savo įsitikinimą, pagrįstą visapusišku ir objektyviu aplinkybių, kurios buvo įrodinėjamos proceso metu, išnagrinėjimu, vadovaudamasis įstatymais.

3.1 Ar teismui priimant sprendimą taikomi apribojimai, jeigu šalis įrodymus gavo neteisėtai?

Faktiniai duomenys nustatomi šiomis priemonėmis: šalių ir trečiųjų asmenų (tiesiogiai ar per atstovus) paaiškinimais, liudytojų parodymais, rašytiniais įrodymais, daiktiniais įrodymais, apžiūrų protokolais, ekspertų išvadomis, nuotraukomis, vaizdo ir garso įrašais, padarytais nepažeidžiant įstatymų, ir kitomis įrodinėjimo priemonėmis. Faktiniai duomenys, sudarantys valstybės ar tarnybos paslaptį, paprastai negali būti įrodymais civilinėje byloje, iki jie bus išslaptinti įstatymų nustatyta tvarka. Duomenys, gauti taikinamojo tarpininkavimo procedūros metu, negali būti įrodymais civiliniame procese, išskyrus Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatyme numatytus atvejus.
Taip pat reikėtų paminėti, kad pagal Civilinio proceso kodekso 185 straipsnį teismas įvertina byloje esančius įrodymus pagal vidinį savo įsitikinimą, pagrįstą visapusišku ir objektyviu aplinkybių, kurios buvo įrodinėjamos proceso metu, išnagrinėjimu. Jokie įrodymai teismui neturi iš anksto nustatytos galios, išskyrus Civilinio proceso kodekse numatytas išimtis.

3.2 Ar mano parodymai bus laikomi įrodymais, jeigu esu bylos šalis?

Taip (žr. atsakymą į 2.4. klausimą).

Paskutinis naujinimas: 09/03/2015

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.